

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
BRNO

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

vom Wall wurde zum Abschluß der Arbeiten der Rand einer umfangreicheren Destruktion aus kleinen Steinen erfaßt, zwischen denen sich kleine Keramikbruchstücke und vereinzelt Holzkohlepartikeln befanden; ihren Zweck kann nur eine weitere Grabung klären.

Nach der vorläufigen Fundanalyse, war Štandl in der Prähistorie dreimal besiedelt - zum erstenmal vielleicht am Anfang des Äneolithikums, zum zweitenmal im Entwicklungsabschluß der Lausitzer-Urnenfelderkultur (Stufe R HD) und zum drittenmal im Zeitabschnitt der Púchover Kultur, welcher wahrscheinlich auch die erwähnte Destruktion angehört. Irgendwann in der zweiten Hälfte des 13. Jh. wurde hier eine kleine mittelalterliche Befestigung errichtet, welche spätestens an der Wende des 13. und des 14. Jh. durch eine jähe Feuersbrunst wüstete.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM NOVÉHO VÝŠINNÉHO OPEVNĚNÉHO SÍDLIŠTĚ U ŠITBOŘIC (okr. Břeclav)

Miroslav B á l e k , AÚ ČSAV Brno, Jaroslav P e š k a , Regionální muzeum Mikulov

(Tab. 12, 13)

Během leteckého průzkumu severní části Břeclavska byl na jaře 1988 zpozorován při jižním okraji obce Šitbořice, východně od silnice Šitbořice - Diváky, zdvojený půlkruhový příkop (Bálek, 1991).

Lokalita v trati "Malé Domaniny" tvoří výraznou ostrožnu chráněnou ze tří stran příkrými srázy. Svou SZ částí vybíhá z jihu do intravilánu obce. Jedná se o jeden z výběžků JZ části Ždánického lesa budovaný sedimenty ždánicko-hustopečského souvrství (geologický průzkum P. Havlíčka). Na listě SMO 1:5000 Hustopeče 5-1 je vymezena body vzdálenými 42 až 57 mm od V s.č. a 110 až 138 mm od S s.č.

Následné geofyzikální měření provedené pracovníky Geofyziky s.p. Brno pod vedením V. Haška plně potvrdilo skutečnosti zjištěné leteckou prospekcí. Na JV přístupné straně byly vysledovány v délce asi 100 m dva souběžné příkopy s několika přerušeními, přetínající v půlkruhu temeno ostrožny přibližně ve směru SV-JZ. Na SV svahu pokračoval dalších 75 m pouze vnitřní příkop, který se v S části vytrácel (Hašek-Měřínský 1988, 123).

Na podzim 1989 přistoupili referenti k realizaci zjišťovacího výzkumu s cílem ověřit výsledky obou předchozích prospekčních metod. Poloha sondy byla orientována do místa největších geomagnetických anomálií. Sonda (15x2 m) byla vedena kolmo k průběhu obou příkopů. Pomocí mechanizace byla nejprve vyhloubena rýha o šířce 80 cm, zbývající plochu jsme začistili ručně. Výplň obou příkopů jsme vybírali po přirozených vrstvách.

Vnější příkop (označen I) trapezovitého profilu se šikmými stěnami a rovným dnem širokým 1,2 m byl na úrovni podloží 2,7 m široký a od dnešního povrchu 1,2 m hluboký. V jeho výplni jsme rozlišili celkem pět vrstev. Vnitřní příkop (označen II) ve vzdálenosti asi 6 m rovněž trapezovitého tvaru ve spodní polovině s téměř svislými stěnami a rovným dnem (šířka 1,3 m) se na úrovni podloží jevil jako 3 m široký pruh. Jeho hloubka od úrovně dnešního povrchu činila 1,5 m. Výplň tvořily čtyři vrstvy. Dále jsme na skryté ploše zachytili čtyři mělké kulové jamky, z nichž dvě se nacházely mezi oběma příkopy. Jejich vztah k fortifikaci nelze, vzhledem k omezenému prostoru, blíže specifikovat.

Z výplně obou příkopů se nám podařilo získat jen malé množství nepříliš průkazného keramického materiálu, dva kusy štípané industrie a zlomky dvou kamenných podložek. Z chronologického hlediska lze mezi keramikou rozlišit pouze několik střepů ze zdobených zvoncovitých pohárů a zlomek starobronzové misky se dvěma obvodovými rýhami pod okrajem. Z povrchového sběru na vnitřní ploše opevněného areálu pochází mimo jiné střep z větší starobronzové hrncovité nádoby a zlomky patrně slovanské keramiky. Otázka datování obou příkopů zůstává tedy i nadále otevřena a k jejímu řešení by napomohl pouze další výzkum.

L i t e r a t u r a :

Hašek, V. - Měřínský, Z. 1909: Podíl IRB při archeologickém výzkumu a archeogeofyzikálním průzkumu na Moravě v letech 1986-1988, In: Geofyzika v archeologii, Brno 1989, 103-151.

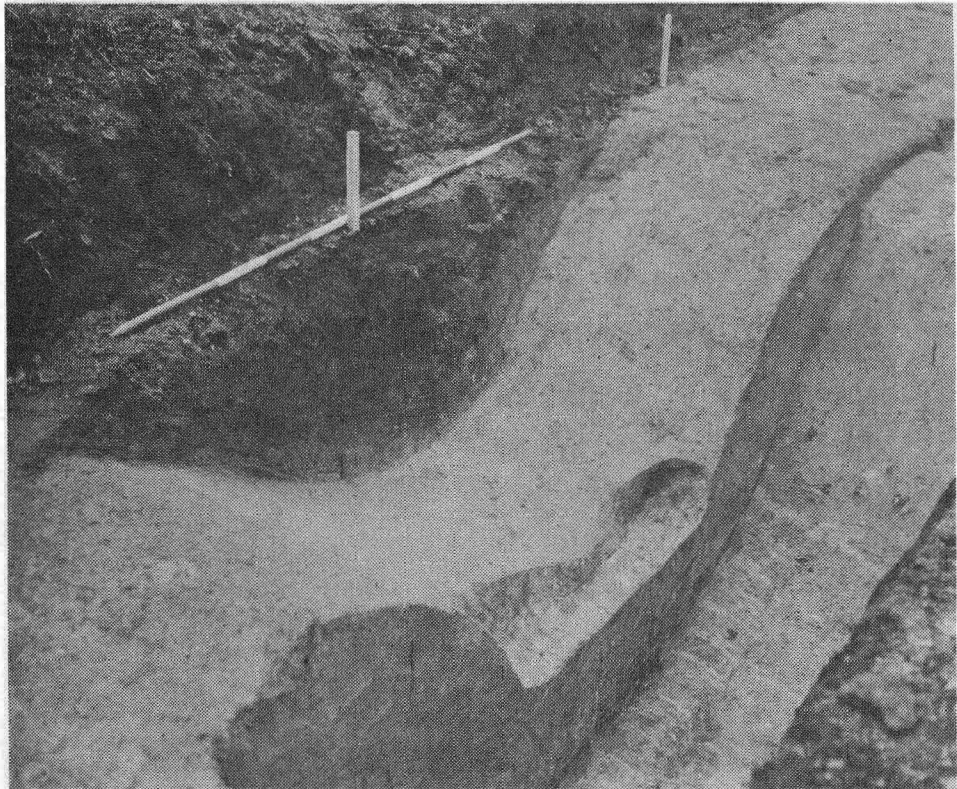
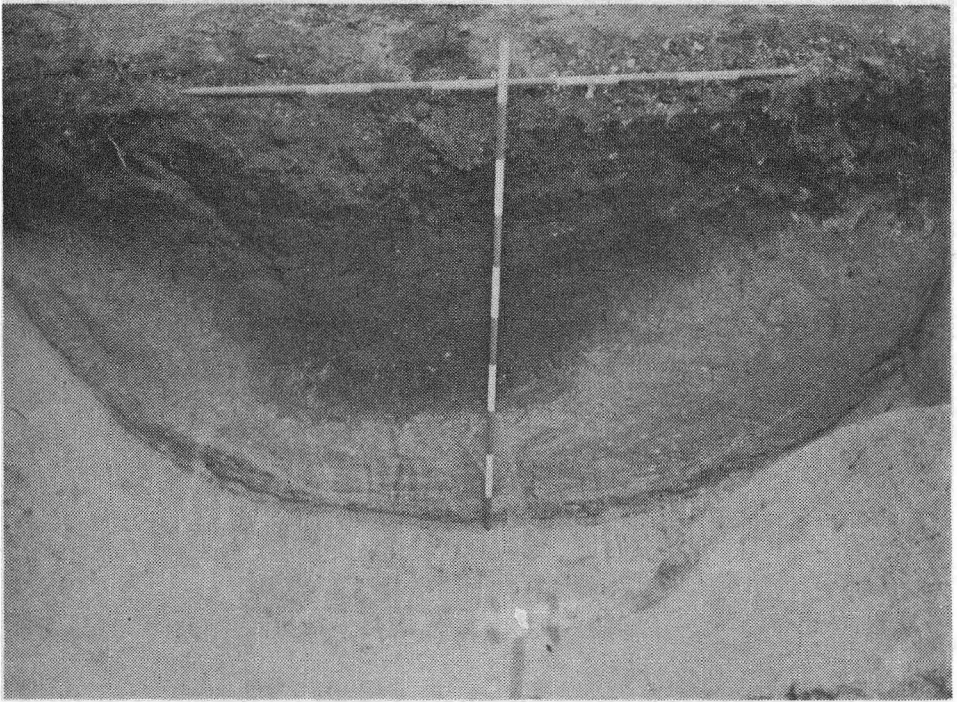
Bálek, M. 1991 : Výsledky leteckého snímkování na Moravě v roce 1988, PV 1988.

F e s t s t e l l u n g s g r a b u n g e i n e r n e u e n b e f e s t i g t e n H ö h e n s i e d l u n g b e i Š i t b o ř i c e (B e z . B ř e c l a v) . Bei einem Erkundungsflug wurde im Frühjahr 1988 beim Südrand von Šitbořice in der Flur "Malé Domaniny" ein doppelter Halbkreisgraben entdeckt. Die darauffolgenden geophysikalischen Messungen haben diese Tatsache voll bestätigt. Durch Magnetometrie wurden zwei parallele Gräben verfolgt, welche die Sporenlage in einer Länge von ca. 100 m in NO-SW Richtung abteilen. Am NO Hang setzte dann nur der innere Graben in einer Länge von 75 m fort und verlor sich allmählich im Nordteil. Im Herbst 1989 verlief die Feststellungsgrabung der Fortifikation. Ein Suchgraben im Ausmaße von 15 x 2 m wurde an Stellen der größten magnetischen Anomalie senkrecht zu beiden Gräben gelegt. Ein kleinerer Teil wurde maschinell ausgehoben, der Rest dann händisch und die Grabenausfüllung haben wir in natürlichen Schichten abgenommen. Der äußere Graben (bezeichnet I) hat eine Trapezform mit schrägen Wänden und geradem Boden. Die Breite des Grabens am Niveau des Liegenden = 2,7 m, des Bodens = 1,2 m und die Tiefe vom Niveau der heutigen Oberfläche = 1,2 m. Es wurden fünf Schichten unterschieden. Der innere Graben (bezeichnet II) befand sich in einer Entfernung von 6 m und hat ebenfalls eine Trapezform, in der unteren Hälfte mit fast senkrechten Wänden und geradem Boden. Breite des Grabens am Niveau des Liegenden = 3 m, des Bodens = 1,3 m und die Tiefe von der heutigen Oberfläche = 1,5 m. Die Ausfüllung bildeten vier Schichten. Auf der Fläche des Suchgrabens wurden auch vier Pfostengrübchen, davon zwei zwischen den Gräben, gefunden. Durch die Grabung wurde nur eine kleine Menge nicht allzu beweisbarer Keramik und Steinindustrie gewonnen. Einige Scherben gehören der Glockenbecherkultur an und ein Bruchstück stammt von einer altbronzezeitlichen Schüssel. Eine weitere altbronzezeitliche keramische Form wurde auf der Fläche des befestigten Arealles bei Oberflächensammlungen, gemeinsam.

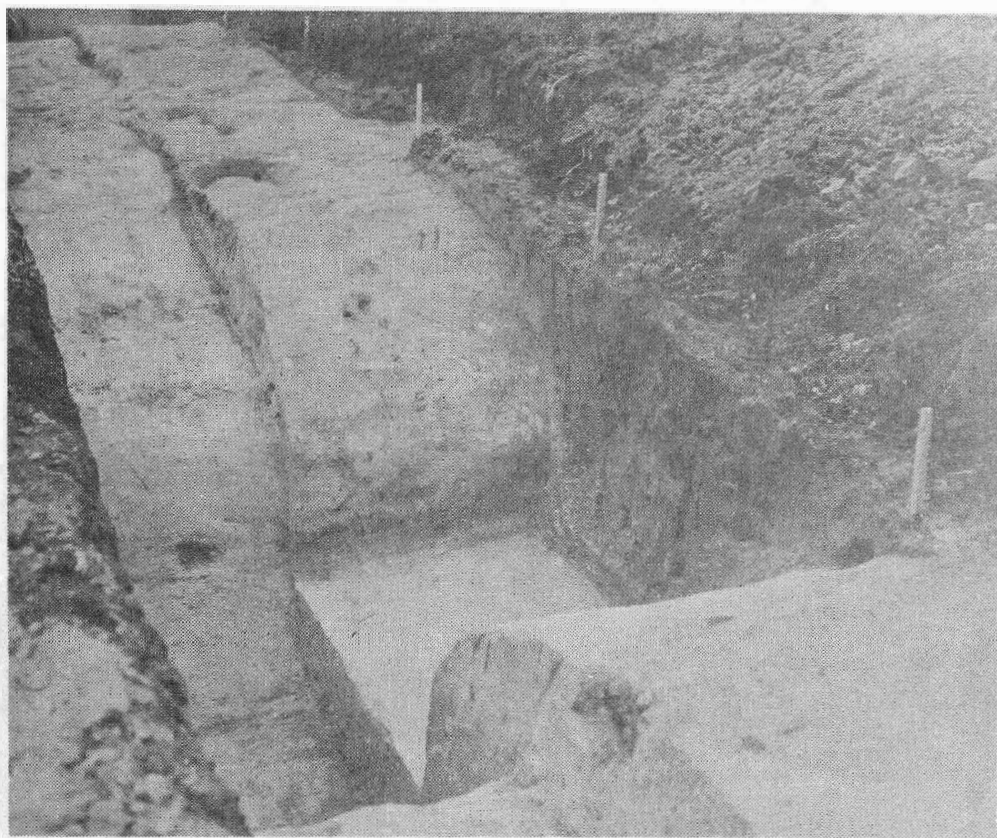
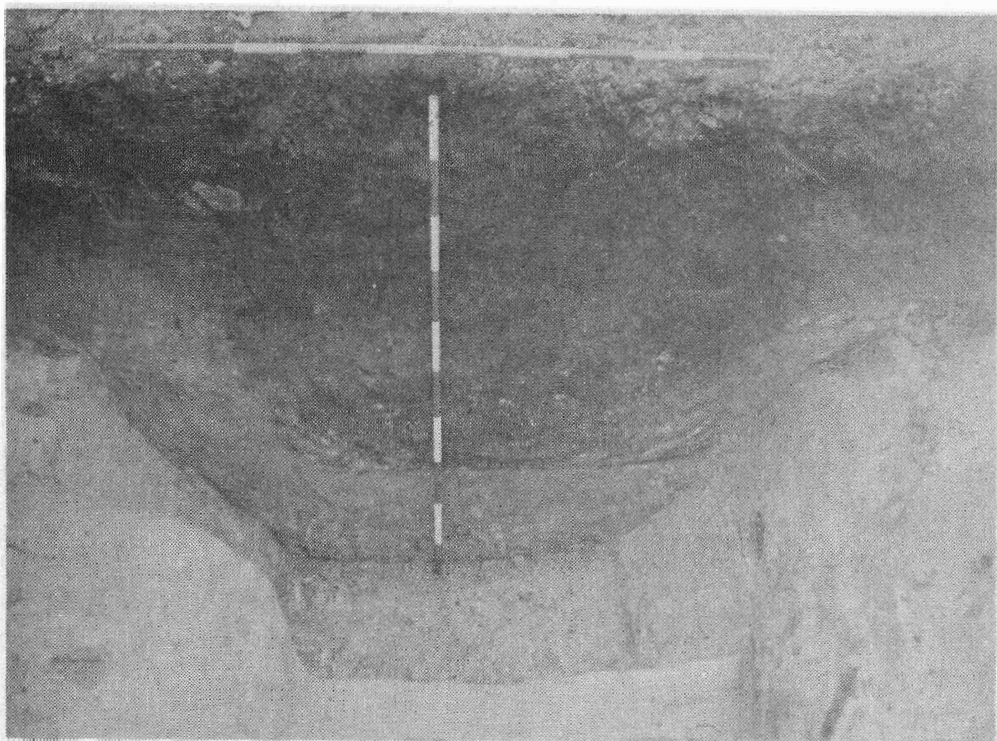
DALŠÍ VÝŠINNÉ OPEVNĚNÉ SÍDLIŠTĚ NA KATASTRU ŠITBOŘIC (okr. Břeclav)

Jaroslav N ě m e ě k , Divák, Jaroslav P e š k a , Regionální muzeum, Mikulov

Při povrchovém průzkumu okolí Divák objevil na jaře 1989 J. Němeček, spolupracovník Regionálního muzea v Mikulově, na již dříve známé lokalitě s halštatským

Tab.12.
Šitbořice (okr. Břeclav). 1 profil příkopu I; 2 příkop I. - 1 Grabenprofil I;
2 Graben I.

Tab.13.

Šitbořice (okr. Břeclav). 1 profil vnitřního příkopu II; 2 příkop II. - 1 Profil des inneren Graben II; 2 Graben II.

PREHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR, Brno, Koliště 17/19
- Odpovědný redaktor: Dr. J. Tejral
- Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchliková
- Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
- Kresby: A. Krechlerová
- Titulní list: nákončí v anglokarolinském stylu z Brna-Líšně, měř. 2 : 1
- Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna
- Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
- Náklad: 450 ks — neprodejné
- Vydáno jako rukopis